

УДК: 616. 311- 097- 02: 616. 348 - 002

EXPERIENCE OF THE USE OF HERBAL ANTISEPTICS IN THE TREATMENT OF GINGIVITIS**ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ РОСЛИННОГО АНТИСЕПТИКА ПРИ ЛІКУВАННІ ГІНГІВІТУ****Chornij N.V. / Чорній Н.В.***s.m.s., as.prof. / к.м.н., доц.*

ORCID: 0000-0001-8145-7931

Manashchuk N.V. / Манащук Н.В.,*s.m.s., as.prof. / к.м.н., доц.*

ORCID: 0000-0001-6898-1149

Boitsaniuk S.I. / Бойцанюк С.І.*s.m.s., as.prof. / к.м.н., доц.*

ORCID: 0000-0001-7742-1346

*Ternopil national medical university by I. Ya. Horbachevsky, Ternopil, Ukraine**Тернопільський національний медичний університет**ім. І.Я.Горбачевського, Тернопіль, Україна*

Анотація. В статті наведено результати місцевого лікування гінгівітів у осіб молодого віку за допомогою рослинного препарату, а саме розчину для полоскання «Стоматофіт». Клінічну ефективність оцінювали по динаміці гігієнічних і пародонтальних індексів та пробі Шиллера - Писарева. Встановлено, що використання даного препарату сприяє зникненню клінічної симптоматики захворювання та позитивних змінах в індексній оцінці стану тканин пародонта.

Ключові слова: гігієнічні та пародонтальні індекси, рослинний антисептик, катаральний гінгівіт.

Вступ.

Захворювання ротової порожнини та ураження слизової оболонки належить до числа найпоширеніших медичних проблем [7, 8, 9].

Серед захворювань пародонта, гінгівіт є найбільш частою формою ураження навколорубних тканин і зустрічається переважно в осіб молодого віку (Ніколаєв А. В., Цепов Л. М., 2001; Орехова К. Ю., Улітовский С. Б., 2007). Незважаючи на значний прогрес у розробці нових методів лікування гінгівіту та їх широке застосування, слід зазначити, що частота і тяжкість цього захворювання не знижуються [5, 6, 8, 9]. У останні десятиріччя вчені особливу увагу приділяють пошуку вискоєфективних лікувальних засобів і в той же час без основних недоліків синтетичних препаратів. Найбільш відповідають цим вимогам препарати рослинного походження [1, 3, 4]. Фітопрепарати дозволяють досягти максимальної виразності терапевтичного ефекту, вони одночасно м'яко та безпечно впливають на органи та системи організму, що задіяні в патологічному процесі [4, 16].

Матеріали та методи дослідження.

З метою ліквідації запальних явищ в тканинах ясен нами було застосовано препарат «Стоматофіт»

Лікування проводилось у 22 осіб, яким , після проведеного обстеження було поставлено діагноз катарального гінгівіту легкого та середнього ступенів важкості. Вік обстежуваних коливався від 21 до 32 років. Серед пацієнтів

зустрічалися випадки як хронічного процесу, так і захворювань в стадії загострення.

Діагноз встановлювали на основі результатів анамнезу, клінічного обстеження та даних загальноприйнятих додаткових методів обстеження. Контроль клінічної ефективності запропонованого лікування у даної категорії пацієнтів проводили через 7 днів.

Лікування катарального гінгівіту здійснювали за певною схемою, яка базувалась на протоколах надання стоматологічної допомоги. Всім пацієнтам обов'язково проводили професійну гігієну порожнини рота, яка полягала в видаленні над'ясенних та під'ясенних зубних відкладень, поліруванні зубів спеціальними полірувальними пастами. При необхідності проводили аплікаційне знеболення.

Місцеве лікування як хронічного, так і загострення хронічного катарального гінгівіту полягало в застосуванні антисептичного препарату Стоматофіт (Фітофарм Кленка С. А., Польща.) [2]. До складу препарату входять сім лікарських рослин (ромашки квіти, кора дуба, шавлії листя, арніки трава, корінь аїру, м'яти перцевої листя та чебрецю трава).

Лікарський засіб чинить в'язучу, пом'якшувальну, протизапальну дію на слизову оболонку порожнини рота завдяки екстрактам кори дуба, квіток ромашки і листя шавлії. Крім того, дубильні речовини та ефірні олії, які містяться в препараті, чинять антисептичну, антибактеріальну та протигрибкову дію на слизову оболонку порожнини рота та ясен. Ефірні олії шавлії та ромашки чинять бактерицидну дію щодо грампозитивних і грамнегативних бактерій, а також фунгіцидну дію щодо *Candida albicans*.

Даний препарат застосовували у вигляді у вигляді полоскань 3–4 рази на добу: 15 % водним розчином препарату (7,5 мл препарату розчинити у ¼ склянки води).

Давали рекомендації протягом приблизно півгодини після застосування розчину не приймати їжу та напої.

Отримані результати обробляли статистично з використанням t- критерію Стьюдента.

Результати дослідження та їх обговорення.

Клінічну ефективність запропонованого методу оцінювали за допомогою індексів, які визначали до і після лікування. Стан гігієни ротової порожнини визначали по індексах Федорова – Володкіної та Гріна – Вермільйона, а ступінь запального процесу в яснах – по індексу РМА та пробі Шиллера - Писарева. Позитивний клінічний ефект при використанні запропонованого антисептичного розчину спостерігався у 18 осіб, що відповідно складало (81,8 %).

Клінічний контроль ефективності лікування проводили через 7 днів. При огляді спостерігали зникнення запальної симптоматики, а саме: гіперемії, набряку та кровоточивості ясен. У пацієнтів відмічали блідо – рожевий відтінок ясен набули і проба Шиллера – Писарева у них стала негативною, і лише у декількох - наближались до рівня норми і проба Шиллера – Писарева стала слабо - позитивною.

В значеннях гігієнічних індексів теж відмічалась позитивна динаміка.

Отримані результати гігієнічного індексу Гріна – Вермільйона показали позитивний ефект від запропонованого використання «Стоматофіту». Так, до проведення лікувальних заходів індекс складав ($1,62 \pm 0,06$) бали. Даний показник відповідав задовільному рівню гігієни. Після проведених лікувальних міроприємств через 7 днів показники індексу покращились ($p < 0,05$). При даному показнику рівень гігієни порожнини рота добрий (табл. 1).

Таблиця 1.

Зміни показників індексів під впливом місцевого лікування (M+m)

Група обстежуваних осіб, n=22	Індекс Грін-Вермільйона, бали	Індекс Федорова Володкіної, бали	Індекс РМА, %
До лікування	$1,62 \pm 0,06$	$2,13 \pm 0,09$	$21,6 \pm 1,056$
Після лікування	$0,45 \pm 0,09$	$1,47 \pm 0,04$	$8,18 \pm 0,28$

Гігієнічний індекс Федорова – Володкіної до лікування становив ($2,13 \pm 0,09$) бали, що відповідало незадовільному рівню гігієни. Після проведеного лікування рівень гігієни покращився до доброго.

Отже, як видно з отриманих результатів, рівень гігієни порожнини рота у досліджуваної групи осіб після проведених лікувальних міроприємств покращився (табл. 1), а це є дуже важливим, оскільки гігієнічний рівень ротової порожнини є показником її здоров'я.

Проведений аналіз показників папілярно-маргінально-альвеолярного індексу теж показав зменшення запального процесу у яснах. Зокрема, до лікування показник індексу у обстежуваного контингенту осіб складав - ($21,6 \pm 1,05$) %. Це відповідало легкому ступеню важкості запального процесу у яснах. Після проведеного лікування значення індексу значно зменшилось (табл. 1).

Отже, як видно з даних стоматологічного огляду та результатів гігієнічних та пародонтальних індексів, отриманих у досліджуваної групи осіб після проведених лікувальних міроприємств спостерігалися позитивна динаміка індексів та клінічний ефект.

Висновки.

З отриманих нами результатів можна зробити висновок про ефективність та доцільність місцевого застосування препарату «Стоматофіт» для лікування катарального гінгівіту легкого та середнього ступенів важкості. Запропонована методика лікування катарального гінгівіту не викликає побічних ефектів, проста та економічна й рекомендується для використання у практичній стоматології.

Література.

1. Казмірчук В. В., Рудик Р. І., Мельник А. Л. та ін. Перспективи використання хмелепродуктів для лікування гнійно- запальних захворювань порожнини рота // Актуальні проблеми сучасної медицини – 2019 - Том 15, Випуск 3(51), частина 1- 283 ст.

2. Компендиум–лекарственные препараты / Под ред. акад. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова.– К.: Морион, 2008.– 270 с.

3. Кучеренко В.С. Розробка складу та технології комбінованого гелю для лікування гінгівітів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. фарм. наук: [спец.] 15.00.01 – технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація” / В. С. Кучеренко, Харківський національний фармацевтичний університет. – Харків, 2015. – 28 с.

4. Манащук Н.В., Чорній Н.В., Залізник М.С., Бойцанюк С.І. Сучасний погляд на застосування ополіскувачів для ротової порожнини // Клінічна стоматологія. - 2019. - № 2. – С. 11 – 18.

5. Рациональная фармакотерапия в стоматологии / под ред. Г. М. Барера, Е. В. Зорен. – М. : Литтерра, 2006. – 562 с.

6. Тлустова П. Т. Фитотерапия воспалительных заболеваний ротовой полости в практике семейного врача / П. Т. Тлустова // Новости медицины и фармации. – 2012. – № 4 (404). – 21 с.

7. Царев В. Н. Антибактериальная активность антисептиков, применяемых в стоматологии / В. Н. Царев // Журн. инфекционной патологии. – 2002. – Т. 3, № 2. – С. 23–25.

8. Швець І. Є. Лікування генералізованого пародонтиту у хворих на хронічні запальні процеси шлунково – кишкового тракту з використанням мінеральної води курорту Моршин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мед. наук: [спец.] 14.01.22 „ Стоматологія” / І. Є. Швець, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Львів, 2016. – 22 с.

9. Янушевич О.О. Заболевания пародонта. Современный взгляд на клинико-диагностические и лечебные аспекты / О.О. Янушевич, В.М. Гринин, В.А. Почтаренко. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 160 с.

Referens:

1. Kazmirchuk V. V., Rudyk R. I., Melnyk A. L. ta in. Perspektyvy vykorystannia khmeleproduktiv dlia likuvannia hniino- zapalnykh zakhvoriuvan porozhnyny rota // [Prospects for the use of hop products for the treatment of purulent-inflammatory diseases of the oral cavity]. *Aktualni problemy suchasno i medytsyny – Actual problems of modern medicine*, 2019 - Том 15, Випуск 3(51), chastyna 1- 283 st. [in Ukrainian].

2. Компендиум–лекарственные препараты [Compendium drugs] / Под ред. акад. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова.– К.: Морион, 2008.– 270 с. [in Ukrainian].

3. Kucherenko V.S. Rozrobka skladu ta tekhnolohii kombinovanoho heliu dlia likuvannia hinhivitiv : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. farm. nauk: [spets.] 15.00.01 – tekhnolohiia likiv, orhanizatsiia farmatsevychnoi spravy ta sudova farmatsiia” [Development of composition and technology of combined gel for the treatment of gingivitis] / V. S. Kucherenko, Kharkivskiy natsionalnyi farmatsevychnyi universytet. – Kharkiv, 2015. – 28 s. [in Ukrainian].

4. Manashchuk N.V., Chornii N.V., Zalizniak M.S., Boitsaniuk S.I. Suchasnyi pohliad na zastosuvannia opoliskuvachiv dlia rotovoi porozhnyny [A modern look at the use of mouthwashes] // *Klinichna stomatolohiia – Clinical dentistry*. - 2019. - № 2. – S. 11 – 18. [in Ukrainian].

5. Ratsyonalnaia farmakoterapiya v stomatolohyy [Rational pharmacotherapy in dentistry] / pod red. H. M. Barera, E. V. Zoren. – М. : Lytterra, 2006. – 562 s. [in Ukrainian]

6. Tlustova P. T. Fytoterapiya vospalytelnykh zabolevanyi rotovoi polosty v praktyke semeinoho vracha [Phytotherapy of inflammatory diseases of the oral cavity in the practice of a

family doctor] / P. T. Tlustova // *Novosty medytsyny y farmatsyy – Medical and pharmaceutical news.* – 2012. – № 4 (404). – 21 s. [in Ukrainian]

7. Tsarev V. N. Antybakteryalnaia aktyvnost antyseptykov, pryvneniamykh v stomatolohyy [Antibacterial activity of antiseptics used in dentistry] / V. N. Tsarev // *Zhurn. ynfektsyonnoi patolohyy – Journal of infection pathology,* – 2002. – Т. 3, № 2. – S. 23–25. [in Ukrainian]

8. Shvets I. Ye. Likuvannia heneralizovanoho parodontytu u khvorykh na khronichni zapalni protsesy shlunkovo – kyshkovoho traktu z vykorystanniam mineralnoi vody kurortu Morshyn: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. med. nauk: [spets.] 14.01.22 „Stomatolohiia” [Treatment of generalized periodontitis in patients with chronic inflammatory processes of the gastrointestinal tract using mineral water of Morshyn resort] / I. Ye. Shvets, Lvivskyi natsionalnyi medychnyi universytet imeni Danyla Halytskoho. – Lviv, 2016. – 22 s. [in Ukrainian].

9. Ianushevych O.O. Zabolevaniya parodonta. Sovremennyy vzglyad na klynyko-dyahnostycheskye y lechebnyye aspekty [Periodontal diseases. A modern look at clinical, diagnostic and therapeutic aspects] / O.O. Yanushevych, V.M. Hrynyn, V.A. Pochtarenko. – M. : НЭОТАР-Медя, 2010. – 160 s. [in Ukrainian].

Abstract: *The article presents the results of local treatment of gingivitis in young people with herbal medicine, namely a solution for rinsing "Stomatophyte". Clinical efficacy was assessed by the dynamics of hygienic and periodontal indices and the Schiller-Pisarev test. It is established that the use of this drug contributes to the disappearance of clinical symptoms of the disease and positive changes in the index assessment of periodontal tissues.*

Key words: *hygienic and periodontal indices, herbal antiseptic, catarrhal gingivitis.*

Стаття відправлена 19.04.2021
Манащук Н.В.